

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

TELEFON: Chelsea 3-3878

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

NO. 97. — ŠTEV. 97.

NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 26, 1933. — SREDA, 26. APRILA 1933

TELEFON: Chelsea 3-3878

VOLUME XII. — LETNIK XII

DEL. TAJNICA ZA SKRAJŠANJE DELOVNEGA ČASA

ROOSEVELTOVA ADMINISTRACIJA JE V PRINCIPU ODOBRILO VSE PREDLOGE MISS PERKINS

Pred zborničnim odsekom je priporočala uvedbo minimalne plače. — Bančnemu predsedniku se njeni predlogi ne zde dovolj radikalni. — Blago, izdelano v delavnicih, kjer ni uveden trideseturni delovni teden, naj bi bilo izključeno iz meddržavnega prometa.

WASHINGTON, D. C., 25. aprila. — Pred zborničnim odborom za delavske zadeve je nastopila danes delavska tajnica Miss Francis Perkins. Njeni nasveti so se tikali izboljšanja Blackove predloge, ki je bila že sprejeta v senatu ter določa trideseturni delovni teden.

Galerija je bila polna poslušalcev, med njimi tudi predsednikova žena in Miss Ishbel MacDonald, hči angleškega ministrskega predsednika.

Miss Perkins je izjavila, da njeni predlogi niso vladni predlogi, toda Rooseveltova administracija jih je v principu odobrila. Poglavitna svrha njenih nasvetov je, dati nezaposlenim več prilik za delo.

Delavska tajnica se popolnoma strinja s senatorjem Blackom, da je treba izključiti iz meddržavnega prometa vse tiste izdelke, ki so izdelane v delavnicih, v katerih ni uveden trideseturni delovni teden.

Tovarnarji se bodo brez dvoma zbali te grožnje ter ne bodo nobenemu delavcu dovolili delati več kot šest ur na dan. V tem slučaju bo dobiti dosti nezaposlenih delo, toda nevarnost obstaja, da bodo delavcem skrčene plače. Da se to prepreči, je treba ustanoviti posebno oblast, ki bo določila minimalno plačo.

Miss Perkins je opozarjala na postavo glede minimalne plače v državi New York, katero je predsednik Roosevelt pred kratkim priporočil govorjem industrijskih držav kot uzorno postavo. Po stava določa, da mora dobiti delavec tako plačo, da zamore vzdrževati primeren življenjski standard.

Ako bo predloga poleg skrajšanja delovnega časa vsebovala tudi določbe za minimalno plačo, bo brez dvoma tudi administracija zadovoljna z njo.

Kot prihodnji govornik je nastopil Meyer Jacobstein, bivši kongresnik in sedanji predsednik neke banke v Rochester, N. J. Dejal je, Blackova predloga ne zadošča ter je predlagal ustanovitev deželne oblasti, ki bi kontrolirala plače po posameznih industrijsih.

— Če ne boste v najkrajšem času nekaj storili za podprtje industrije, — je posvaril kongresnike, — ste lahko prepričani, da bo vaših medenih tednov v Washingtonu kmalu konec.

Demokrat Lewis iz Maryland predlaga, da bi bila za vsako industrijo ustanovljena deželna oblast, ki bi enakomerno razdelila delo med vse delavce dočne industrije.

Oblast naj bi tvorili trije podjetniki, trije delavci in trije zastopniki "javnosti". V njegovo predlogo je vključeno zavarovanje proti nezaposlenosti, starostna penzija, bolniško zavarovanje itd.

Korporacije, ki imajo zaposlenih več nego petindvajset delavcev, naj bi od vseh dohodkov plačale en odstotek davka. Ta davek bi jim bil vrnjen, če bi zadostile vsem določbam predlagane postave.

Miss Perkins je izjavila, da bo po preteklu par dni objavila načrt za temeljito reorganizacijo zvezne posredovalnice za delo.

Posredovalnica, ki sedaj posluje, je bila ustanovljena, ko je predsednik Hoover vetriral predloga senatorja Wagnerja za drugačno posredovalnico.

Demokratje ostro kritizirajo Hooverjeve metode. Pravijo, da je bila začasna Hooverjeva administracije zato ustanovljena posredovalnica, da je prišlo več uradnikov h koritu.

710 odvetnikov hoče zagovarjati dr. Mačka

STAVKA ČIKAŠKIH UČITELJEV

5000 učiteljev je ves dan demonstriralo pred bankami in mestno hišo. — Sole bodo najbrže zaprete.

Chicago, Ill., 25. aprila. — Po celodnevnih demonstracijah 5000 učiteljev, ki že od junija lanskega leta niso dobili svoje plače, pred različnimi bankami in mestno hišo, so se oblasti pričele pripravljati, da zapre sole.

Predsednik šolskega odbora Orville J. Taylor se bo posvetoval s šolskim nadzornikom Williamom J. Bogan o načrtu, da se zapre šole 15. maja, mesto, kot je bilo pravno določeno, 23. junija.

Razjarjeni učitelji so spravili velik nered ves bančni promet; vdrli so v pet velikih bank in so tri prisili, da so zaspire svoja vrata. Predsednika National Bank and Trust Company Charlesa G. Dawesa, ki je bil pod Coolidgevim podpredsednik Združenih držav in pozneje poslanik v Londonu, so učitelji tako raztoplili, da je začrnil nad njimi: — K vragu z razgrajati!

Uradniki banke so spočetka tajili, da je general Dawes v mestu. Toda, ko se je pokazalo, da bo moralo 200 policistov, ki so nastanjeni v finančnem delu mesta, poseti vmes, se je Dawes prikazal na vratih banke, toda pozdravljen je bil z živiganjem.

— Tam je mož, ki si je od zvezne vlade izposodil za svojo banko \$90.000.000, toda ne da nobenega posojila učiteljem, — je vpela množica.

In tedaj je zaklical Dawes: — K vragu z razgrajati!

Nato so učitelji demonstrirali pred mestno hišo, kjer je župan Edward J. Kelly predsedoval občinski seji, pri kateri je bil tudi načelnik govornik Henry Horner, ki je za nekaj minut prišel od seje in je nagovoril učitelje.

Rekel jim je med drugim:

— Poznam vaše težave in mestni uradniki storijo vse, kar je v njihovi moći, da vam pomagajo. Razno sedaj razpravljamo o tem, kako bi pobrali davke, ki so ključna dejavnost.

Učitelji so ves čas seje stali na hodniku pred županovo pisarno in so neprestanom peli pesem: "Zahvalno denar!"

Horner je po končani seji zopet nagovoril učitelje, toda so ga prevrili, nakar je pri stranskih vratih odšel iz mestne hiše.

PRIČETEK ANGLEŠKEGA EMBARGA

London, Anglija, 25. aprila. — Angleški embargi na rusko blago je stopil v veljavo 25. aprila ob petih popoldne, ko je bil zaprt angleški urad.

Vse rusko blago, ki bo prišlo po tem času na Angleško, bo podvrzeno omejitvi na 20 odstotkov.

Gotovo je postalno, da stopi embargo v veljavo, ko je zunanjji minister Sir John Simon v poslanski zbornici izjavil, da ne ve, kdaj bo do sovjetti odločili glede prošnje za pomilostitev angleških inžinirjev L. C. Thorntona in Williamsa MacDonalda, ki se nahajata zaradi špijonaze v sovjetski kaznilnici v Moskvi.

FAŠISTI SO ZASEDLI RUSKI URAD

Aretirali so 20 uradnikov. — Dolžijo jih, da so komunisti. — Postavljen je ravnatelj sovjetskega urada.

Berlin, Nemčija, 25. aprila. — Policija se je polastiila glavnega urada nemško-ruske petrolejske družbe, je preiskala urad in aretirala 20 nemških uradnikov pod oboljbo, da so komunisti.

Tako nato je pruski ministarski predsednik, polkovnik Hermann Goering, postavil v urad posebnega komisarja ali ravnatelja, česar nalogu je očistiti urad vseh komunistov.

Policijsko naznanilo pravi, da je preiskava dognala, da je družba pod pretezo gospodarskih zadovoljstvij zavzela mestni Cienan in Lalung na zapadnem bragu reke Lwan.

Poročilo pravi, da so se Kitajci polastiili mest po vrčnih bojih, v katerih je bila armada generala Sang Čena v najhujšem boju. Kitajski armadi so se pridružili prostovoljci iz Čangli.

Obrežni mestni uradnik je bil povrjen samemu, namreč dr. Kosticu.

Največjo senzacijo prvega dne razprave je predstavljala izjava solidarnosti, ki so jo podpisali vsi oni, kajih imena so na opozicijski platformi, sprejeti mesec novembra v Zagrebu.

Državno pravdinstvo zatrjuje, da so Maček in tovarši zahtevali, da zagovarjajo dr. Maček. V dvojno jih je prišlo petdeset, obrambna pa je bila pa poverjena samo enemu, namreč dr. Kosticu.

Sedemstotdeset odvetnikov iz vseh delov dežele se je ponudilo, da bo zagovarjalo dr. Maček. V dvojno jih je prišlo petdeset, obrambna pa je bila pa poverjena samo enemu, namreč dr. Kosticu.

Največjo senzacijo prvega dne razprave je predstavljala izjava solidarnosti, ki so jo podpisali vsi oni, kajih imena so na opozicijski platformi, sprejeti mesec novembra v Zagrebu.

Zima je bila izvanredno ostra, sneg je zapadel že v novembру in toplomer je skorod vedno kazal pod nišo. Bivoli so se vsled tega obrnili proti jugu, toda so zadele na krvoljeno lovec.

Loveci so streljali bivole zaradi katero so prodali za \$3 do \$7. V istem času se je general Custer v severnem delu države Wyoming bojeval z Indijanci in njegova vojska je potrebovala mnogo usnja. Poleg tega pa je Custerjeva vojska tudi jedla bivolovo meso.

Loveci so postavili svoje postoljanke v razdalji 200 milj ob Yellowstone reki in v isti razdalji od reke Marias do Musselshell.

Bivoli so prihajali v velikih čredah in kadar so jih zatolili loveci, so čreda večinoma pokončali. Nek loveci je v petih mesecih ustrelil 1800 bivolov.

Leta 1887 so enili čredo bivolov v istem kraju na 300 glav, vključno 100 bivolov v Yellowstone parku. V zadnjih desetletjih se je ta čreda zelo pomnožila in steje sedaj nekaj tisoč glav. Sedaj je streljanje bivolov splošno prevedeno.

Na parniku je bila velika posljedica poročila potrjujejoča.

Neko japonsko poročilo pravi,

da je bilo zadnji teden v bojih severno od Peipinga ubitih 3000 kitajskih vojakov.

Kitajske čete so obkolile in uničile 400 Japonev. — pravi neko kitajsko poročilo.

— Kitajske čete so obkolile in uničile 400 Japonev. — pravi neko kitajsko poročilo.

Neko japonsko poročilo pravi,

da je bilo zadnji teden v bojih severno od Peipinga ubitih 3000 kitajskih vojakov.

Kitajske čete so obkolile in uničile 400 Japonev. — pravi neko kitajsko poročilo.

Neko japonsko poročilo pravi,

da je bilo zadnji teden v bojih severno od Peipinga ubitih 3000 kitajskih vojakov.

Kitajske čete so obkolile in uničile 400 Japonev. — pravi neko kitajsko poročilo.

Neko japonsko poročilo pravi,

da je bilo zadnji teden v bojih severno od Peipinga ubitih 3000 kitajskih vojakov.

Kitajske čete so obkolile in uničile 400 Japonev. — pravi neko kitajsko poročilo.

Neko japonsko poročilo pravi,

da je bilo zadnji teden v bojih severno od Peipinga ubitih 3000 kitajskih vojakov.

Kitajske čete so obkolile in uničile 400 Japonev. — pravi neko kitajsko poročilo.

Neko japonsko poročilo pravi,

da je bilo zadnji teden v bojih severno od Peipinga ubitih 3000 kitajskih vojakov.

Kitajske čete so obkolile in uničile 400 Japonev. — pravi neko kitajsko poročilo.

Neko japonsko poročilo pravi,

da je bilo zadnji teden v bojih severno od Peipinga ubitih 3000 kitajskih vojakov.

Kitajske čete so obkolile in uničile 400 Japonev. — pravi neko kitajsko poročilo.

Neko japonsko poročilo pravi,

da je bilo zadnji teden v bojih severno od Peipinga ubitih 3000 kitajskih vojakov.

Kitajske čete so obkolile in uničile 400 Japonev. — pravi neko kitajsko poročilo.

Neko japonsko poročilo pravi,

da je bilo zadnji teden v bojih severno od Peipinga ubitih 3000 kitajskih vojakov.

Kitajske čete so obkolile in uničile 400 Japonev. — pravi neko kitajsko poročilo.

Neko japonsko poročilo pravi,

da je bilo zadnji teden v bojih severno od Peipinga ubitih 3000 kitajskih vojakov.

Kitajske čete so obkolile in uničile 400 Japonev. — pravi neko kitajsko poročilo.

Neko japonsko poročilo pravi,

da je bilo zadnji teden v bojih severno od Peipinga ubitih 3000 kitajskih vojakov.

Kitajske čete so obkolile in uničile 400 Japonev. — pravi neko kitajsko poročilo.

Neko japonsko poročilo pravi,

da je bilo zadnji teden v bojih severno od Peipinga ubitih 3000 kitajskih vojakov.

<

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Bakšer, President

L. Benešek, Treasurer

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 12th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Na celo leto velja na Ameriko in	za New York na celo leto	\$7.00	
Kanado	\$6.00	za pol leta	\$3.00
Na pol leta	\$3.00	za inozemstvo na celo leto	\$7.00
Na celo leto	\$1.50	za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenčni nedelj in praznikov.

Dogovor brez podpisa in osebnosti se ne prihaja. Denar naj se blagovoljno pošljati po Money Order. Pri spremembah kraja naravnika, prosimo, da se nam tudi prejavite bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 12th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-3878

PROCES PROTI DR. MAČKU

V ponedeljek se je pričel v Beogradu proces proti voditelju bivše hrvatske kmettske stranke, dr. Vladimirju Mačku.

Obtožen je, da je ruval proti jugoslovanskemu edinstvu ter priporočal ustanovitev samostojne hrvatske države.

Maček je prvi na vrsti. Njemu bodo sledili njegovi hrvatski tovariši ter Slovenec dr. Korošec, ki je delal in agitiral sporazumno ž njim.

Dr. Maček je bil izdal proglaš z naslovom: "Nazaj v leto 1918". V proglašu ozirana pozivu je zahteval, naj se Slovenci, Hrvatje in Srbi vrnejo tja, kjer so bili po razsulu avstroogrške monarhije.

Takrat so sklenili prijateljski sporazum, da bodo v slogi, edinstvu in enakopravnosti živelj v skupni državi drug poleg drugega, skupno uživali dobrote ter skupno prenašali križe in težave.

Tedaj so bili vsi enaki, vsi enakopravni, polagoma so pa Srbi začeli dobivati premoč in nadvlast.

Svoboda je omamen napoj za tiste, ki je niso vajeni. Pod firmo svobode se je bilo strankarstvo v Sloveniji in Hrvatski tako razpaslo, da ni bil pristaš ene stranke pred pristašem druge stranke varen življenja.

Nesrečno strankarstvo je dalo povod obžalovanja vrednim dogodkom, ki so se završili v beograjski narodni skupščini.

Beseda ni bila zadosten argument. Ko so začeli z revolverji argumentirati, se je kralj po dolgotrajnem in temeljitem premisleku odločil za diktaturo.

Pod nobeno diktaturo ni vsem ustrezelo. Niti pod Mussolinijevo, niti pod Stalino, niti pod diktatura kralja Aleksandra.

Vsi Turki se ne strinjajo z odredbami Kemala paša, kakor tudi ni vsa Nemčija zadovoljna s Hitlerjevim diktatorstvom.

Aleksandrovi diktaturi so se najprej uprli Hrvatje, Hrvatom so se pridružili nekateri Slovenici pod vodstvom dr. Korošca.

Noben razsoden človek ne bo zameril Mačku in Korošču, če zahtevata od beograjske vlade več pravice za Slovence in Hrvate. Če zahtevate svobodo govora in tiska ter sploh svoboščine, katere naj v civilizirani državi uživa vsak državljan.

V tem slučaju naj bi sodišče vpoštevalo dobro voljo in rodoljubje Mačka, Korošča in tovarišev. Kajti rodoljubje je ena najplemenitejših dobrin, in ljudje prežeti z resničnim rodoljubjem, so brez strahu umirali za svoje ideale.

Če se pa tem ljudem dokaže, da so prosili Mussolinijevo Italijo, naj jim pomaga doseči razne meglene cilje, če so v to svrhu dobivali od Italije moralno in materialno podporo, naj jim prisodi sodišče zaradi resnične vole izdaje nastrožjo kazeno.

Pravzaprav pa niti tega ni treba. V blaznico naj jih pošlejo.

Kajti Slovenec ali Hrvat, ki misli s pomočjo Mussolinijeve Italije skomandira Slovenia in Hrvatom svobodo, ne spada drugam kot v blaznico.

URŠULINKA TOŽI KNEZOŠKOFA

Kakor poročajo budimpeštaški da je to pismo pokazal tretjim osebsti, je bila po nastopu madžarskega kneza primus Seredyja izključena iz uršulinskega reda predstojnica Aurelia Szombathy. Očitali so ji, da je na reču reda napravila velike dolgove, v nekem primeru za 30,000 pengov, v drugem celo za 50,000 pengov, ta denar je baje porabila v svoje namene oziroma ga je poneverila kakor je dejal prisass v nekem pismu budimpeštaškemu pristu Szallayu, ki ga izključuje prestopnico sedaj tudi, če poreč sedaj k aferi.

HITLER IN ŽIDJE

Ena prvih velikih akeij hitlerjevista, ki je prišlo na vladu, je bil antisemitski pokret. Poiskal si je najhujšega izraza v protizidovskem bojkotu, najtrajnejšega in morda najčinkovitejšega v postaviti zaklavkovitega razerja za židovske strokovnjake v javnih poklicih. Vse to in še drugi pojavi so dejanja v veliki protizidovski akeiji, ki ima namen, nemško očistiti tuhui rasni primesi, nemško gospodarstvo izigrati iz rok židovskega kapitala in sploh javno živiljenje nacionalizirati do skrajne mere.

Protizidovski pokret ni niti novega. Ni treba, da bi posegali v daljnji srednji vek, ko so razne države izganjale žide ob raznih prilikah s kakšnimi gesli; tudi najnovejša doba nam more postreči z mnogimi primeri. Na Dunaju in sploh v Avstriji je antisemitsko gibanje v zadnjih desetletjih pred svetovno vojno zavzelo zelo velikodimenzije in krščansko-socialna politična preosnova je tamkaj ravno z antisemitizmom dosegla monumentalne uspevh. Po vojni je protizidovski pokret postal preeč močan v nekaterih državah vzhodnega dela srednje Evrope, zlasti na Poljskem, na Madžarskem in v Rumuniji. Vendar so se posod tu le posamezne politične frakije zavzele za protizidovsko propagando, in sicer so bile to radikalnonacionalistične skupine. — Nikjer pa ni pokret toliko napredoval, da bi velike politične stranke prevzele njegovo ideologijo, nikar še, da bi se državni aparati vprezel v njegovo službo.

Še hitlerjevska Nemčija se je povzpela do tega, da se je državna oblast identificirala s protizidovskim bojkotom in da danes odkrito podpira antisemitsko akeijo, ki se kljub officijelni odložitvi bojkota izvršuje širok Nemčiji po povsem prendarjenem sistemu. S tem je zares država posegla po istih sredstvih, kakor nekdaj v srednjem veku: in potepata načela enakopravnosti državljanov brez ozira na veroizpovedovanje načela, ki so takoreč nedotakljiva osnova moderne civilizacije v zadnjih soletjih.

Če se nekoliko zamislimo v vodilne politične težnje sodobnosti, se prav za prav ne bomo čudili, da je dandas antisemitski pokret še vedno tako močan in se je celo še močno ojačal. Živimo v dobi potenciranega nacionalizma, ki je po vsem svojih značilnostih nasprotni globalnemu židovstvu in židovskega propaganja. Kolikor manj so se židje assimilirali narodu, ki med njim žive, toliko bolj je dobil protizidovski pokret osnove. Reči moremo tudi: tako: kolikor brezbarizmeški in kolikor jačji je nacionalistični pokret, toliko hujše se je obrnil zoper židovstvo, zlasti že je to prav močna.

Hitlerjevstvo se s svojim radikalnim in brutalnim nastopom zoper židovski element ni lotilo majhne stvari, morda celo mnogo prevelike in pretežke za začetek režima. Podoba je, da so Nemci s tem znova dokazali, da so zelo slabí politiki in nerodni taktiki.

PREHLADI dovedejo do PLJUČNICE

Preprečite prehladi z rednimi člankanji svojega črevesja. Odvajanje naj bo redno, odstranite strupene zaostanke! Pijte TRINERJEVO GREJKO VINO

ONIM, KI POŠILJAJO DENAR V DOMOVINO,

naznanjam, da je mogoče poslati vsoto do sto dolarjev brez vsake izjave, v kako svrhu je denar namejen. Tozadnina odredba je bila dne 17. marca odpravljena. **Kdor hoče poslati več kot sto dolarjev, naj podpiše spodnjo izjavo in naj nam jo pošlje z dejanarno pošiljatvijo.**

DECLARATION FOR MONEY ORDER

I herewith declare that Money Order No. .... is sent by me for the purpose of

and is not intended for the purpose of speculation, placing savings or making investment in a foreign country.

I certify that this transaction in no way contravenes the act of March 9th, 1933, the executive order of March 10th, 1933 or any regulation issued thereunder.

(Purchaser's Signature)

(Date)

Velikonočni prazniki so na pragu, toda še vedno je čas, da razveselite svoje v domovini s kakim denarnim darilom.

MI BOMO TOČNO IN HITRO IZVRŠILI VSAKO POŠILJATEV
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

"Glas Naroda"

216 WEST 12TH STREET NEW YORK N. Y.

Dopisi.

New York, N. Y.

Chicago, Ill.

Iz naše naselbine se tako malo oglašajo po listih, zato jem se namenil, da malo opisem, kako se služba božja v slovenski cerkvi na Osmi cesti po novem času.

Zupnik.

New York, N. Y.

Vse enjeme rojake v Greater New Yorku vabimo na veselico, katero priredi društvo Sv. Ane, dne 30. aprila ob 5. uri popoldne na 62 St. Mark's Place, New York, v slovenski cerkveni dvorani. Ne pozabite, kadar naša Ančka priredi veselico, da se ne skisajo.

Torej ne pozabite ta večer, da se nam pridružite. Za postrežbo bo skrbel odbor.

Na veselo svidenje!

F. Sustarič, naravnik.

STRAHOTE ZADNJE VOJNE

Sedemletna vojna je človeštvo stala 554,000 življenj, vojne francoske revolucije 1,400,000 in Napoleonove vojne 1,700,000. Krimška vojna z Rusijo leta 1856 je vzel 785,000 žrtev, ameriška vojna med Severom in Jugom 700,000 žrtev, rusko-japonska vojna 642,000 in balkanska vojna iz leta 1912 do 108,000. Vse naštete vojne skupaj so človeštvu ugrabil 6,000,000 mladih življenj. A ta številka je skromna v primeru s svetovno vojno leta 1914–1918: kajti ta je stala 26,000,000 življenj. Tehniški napredek je prinesel napredek tudi glede morilnih sredstev.

Export, Pa.

Tukajšnji klub "Nagelj" se zoper pripravlja na pomladansko veselico. Prireditve se vrši na Center, Pa., v slovenski dvorani in sicer 29. aprila zvečer. Na programu, ki je preeč obširen in zanimiv, da nuditi občinstvu zoper nrie razvedril, je več točk. Prva bo veseloigra "Mutasti muzikant" v slovenskem jeziku. Že sam naslov igre pove, da bo nekaj kar bo vredno smeha od kraja do kraja. Ker so vloge pri tej igri v najboljih rokah, upam da bo vsemu ugnala. Osebe pri igri so: Tomaž Lešnik, bogati tovarnar, Alex Skerly, Mara, njegova žena, Mrs. Josephine Jenko, Katrica, njihin hišnik, Miss Hedvika Skerly, Peter Ozebek, čevljar, njen ljubček, Frank Jelovčan, Tone Lasic, klobučar ter obenem "Mutasti muzikant". Leopold Pristov.

Dalje sledi igra v angleškem jeziku, "Kissing the Wrong Girl". Igraleci pri tej igri so trije in sicer: Andrew Bernozi, Miss Josie Jenko ter Julia Nagode.

Kakor slovenska tako je tudi angleška igra polna humorja ker ubogi fant v svoji slepi ljubezni namesto svoje izvoljenke poljubi njen sestro, ker sta si popolnoma podobni. Siromak pride v veliko zadrgo. Mislim, da je to prva predstava, ki se vprizori na tamkajšnjem odrnu in se uljubno vabi vse Slovence iz okolice Center, Pa., da se te predstave udeleže. Smeha bo več ka na koše. Po igri bo pa pleks in se bo vsak po svoje zabaival. Za fina mokra in suha okreplila bo skrbel odbor Slovenskega doma. Vstopina je za osebo 25c, za otroke brez spremstva starišev 10c. Začetek ob 7.30 zvečer.

Dobrodoši! — vam kliče za dramski klub "Nagelj" v Export, Pa., Režiser.

Pozneje je bil v službi Col. Hopkins, ki je bil velik prijatelj Jamesa A. Baileyja.

V naslednjih letih je nastopal v nekaterih cirkuških in vaudevillskih predstavah, igral na odrnu ter postal leta 1899 manager sedemnajstih Hopkinsonovih gledališč.

Kot tak je presenečal gledalec s posebnostmi, ki jih je dobival iz vseh delov sveta.

Leta 1907 je začel s sen. Reynoldsom razvijati Long Beach ter se kot tak udejstvoval do leta 1910.

Zadnje poletje je John Ringling zbolel ter je poveril vodstvo svojega podjetja Sam Gumpertz.

Boljšega moža kot je on gotovo ni mogel izbrati.

Zena: — Nehaj že no s to zopano kajo! Kolikokrat sem ti že rekla, da je tobak strup, ki te počasi ubija.

— Kam se ti pa tako mudi! Zavoljo te vabim na dom pogonil naenkrat cel funt strihnina.

To naj bi bil pritlikavec? Saj je visok kakor povprečen človek, — se je začudil obiskovalce v cirkušu.

— Saj to je baš posebnost. To je namreč največji pritlikavec na svetu.

Zdravnik: — Pređen vas prešem, bi rad vedel, kaj pijete.

— Ah, gospod doktor, preveč ste prijazni. Če smem torej prositi, dajte mi češnje žganja.

<p

KRATKA DNEVNA ZGODBA

DVA BRATA

(PRAVLJICA)

Nekoč sta živela dva brata; do kler jim je živel oče, sta delala po njegovih ukazih, eden je hodil na pristavo, drugi je pasel ove. Ko je pa oče umrl, je postal starejši hišni gospod in mlajši je delal vedno zmanj na polju, bil brat povsem poslušen in prišel le redko kdaj domov. Starejši brat pa sploh ni nicedel, marveč je sedel doma in go sti svoje prijatelje, imel lepe konje, lovskie pse in sokole in živel kakor velik gospod.

Sedančoma sta postala še bogatejša, starejši je bil oženjen, mlajši ne, in prihajal je domov le ob velikih praznikih.

Ko je prišel nekoč na tak praznik v vas, ga je srečalo nekaj kmetov, ki so jima bili neveseljivi in so ju hotel razdeloviti; rekli so mu: "Ali si svojega očeta sin ali nisi?" — "Kako neki ne?" jim je odgovoril. — "Nu, če je tako, zakaj si pa potem ves dan na delu, pri ovah, na polju, v nevihtih viharju in revščini? Ubijas se, kakor nihče drug; tvoj starejši brat pa živi kakor velik gospod, oblači se, je in piše v izobilu, časte ga in hvalijo, ti si pa kakor njegov sluga. Daj vendar enkrat in mu povej, da naj on prevzame tvoje delo, ti pa da hočeš ostati doma — tedaj boš videti, če je to res tvoj pravi brat ali ne."

Mlajši jim na to ni odgovoril, toda grizlo — ga je v sru. Odšel je šele ponoviti domov, prenočil ondi, in ko je bil drugo jutro vstal, mu je reklo brat: "Kako si prebil noč, brat, ali si dobro spal?" — Ta mu je odgovoril: "Oh, brat, niti očesa nisem zatisnil." — "Zakaj?" je vprašal starejši. — "Da, glej! Vsa ta leta, odkar je umrl oče, živim noč in dan izven doma pod milim nebom; domov prihajam enkrat na letoto; z nobenim človekom nisem znan, nimam ne prijatelja ne sovražnika. Ko pride čas, da si ustanovim lastno domačijo in se oženim, kakor ti — kako naj tu opravljam hišo, ko nikogar ne poznam in nič ne raumem o hišnem gospodarstvu. Na to sem mislil in vso noč nisem spal in sklenil sem te positi, da jaz ostanem nekaj let doma, ti pa prevzameš moje delo."

"Prav, prav, brat," je odvrnil starejši in se delal, kakor da ne bi bil lud. "Ostani zdaj ti tukaj, jaz pa pojdem na tvoje delo, samo da nes naj grem še na lov, kosila bova se skupaj, jutri bova pa potem zamenjala svoje posle."

Pri tem bi bil skoraj počil od jeze, ker je sedel svojega konja, počival svojo ženo v hlev in ji reklo: "Poslušaj! Danes grem na lov in sem rekel bratu, da se vrnem do kosa; ti pa vedi, da me ne bo speci jagnje in deni vanj strupa in opoldne pogrem mizo in pozovi brata, naj je. In pazi se! ko prideš zvečer nazaj in ne bom slišal jedikovanja za mrtvim, potem si zapravila svoje življenje." To je uka za ženi, zajabjal konja, ga vzpodbodel z ostrogami in odvihral s psi in sokoli.

Zena je bila vsa iz sebe in je

dolgo obstala na mestu kakor oka, nih na svojega brata, prevzela ga menjava. Ko si je zopet opomogla, je žalost, spustil je orla in vzpostavlja premisljala na vse strani, kaj del svojega konja, kolikor je le naj stori: ali naj sama umrje ali mogel. Konj je zdrvel na vso moč pa naj zastrupi svaka? Slednjic je in se od prevelikega napora zgrusilenila, da vse prepusti Bogu; če bil mrtvega. Tedaj je pustil konja, se bo mogla rešiti, dobro? če ne, kjer je bil, in tekel peč dalje. Ko se je bližal hiši, so ga zagledali služabniki in naznali. Tedaj je glajši brat legal in se delal mrtvega, svakinja ga je pokrila z mrtvškim prtom, prizgala luč in začela glasno žalovati. Ko je starejši brat glasno žaloval, se je že bolj podvzil in kakor hitro je stopil v hišo, je potegnil meč, se vrzel na ženo in jo hotel prehosti, rekoč: "Oh, ti malopridne ženska, zastrupila si mojega brata!"

Ko je brat to slišal, je planil potem in rekel: "Ne dotakni se moje svakinje! Ni me ona zastrupila, ampak ti si me hotel zastrupiti!" Tedaj starejši brat ni rekel besede, objel je onega krog vratu in rekel: "Oh, brat, ti živiš, ali si res že živ?" Oblikoval ga je s solzami, ga poljubil, priznal svojo krv in doživel z orglom. Tedaj so oba oblike solze, jokala sta skupaj in se ljudkovala. Poslej sta zopet bratsko živila med seboj in se nista nikoli več prepirala.

NEKAJ O OPIJU

Sun Yat Sen, oboževani kitajski jubljence, je imenoval opij: najnevarenji škodljivec nove države. Njegovo parlo: "Boj opiju" je revolucionarna vlasta ognjevita zgrabiha in ne samo to, hotela ji je biti tudi dejansko dosledna. Vojaskiči so preplavile reakcionarni se-

ri, Sun Yat Senova prepoved opija je počasi prišla do veljave po majhni preprostih kmečkih vasičah. Tu in tam so voditelji revolucionarnega vala nastopili celo s silo. Večkrat se je zgodilo, da so vojakice ki so bili strastno vdanji opiju, streljali njihovi lastni časniki.

Starejši brat je bil šel torej z ver. Sun Yat Senova prepoved opija je počasi prišla do veljave po majhni preprostih kmečkih vasičah. Tu in tam so voditelji revolucionarnega vala nastopili celo s silo. Večkrat se je zgodilo, da so vojakice ki so bili strastno vdanji opiju, streljali njihovi lastni časniki.

Toda ta boj proti opiju na Kitajskem ni šele ob včeraj. Že zadnji cesar iz Ming dinastije je leta 1641 izdal prepoved opija, vendar je ne prav posebno ostro. Zatorej se je opij širil naprej in nekaj časa (okrog 1700) je bila velika večina kitajskega ženštva vdana temu zлу. Kitajci je od strani vlade kar deževalo prepovedi, ena na drugo. Marsikje je zadeba prodajale opija smrt — rabljiva sekira. Zaplenjene zahojo opija so sredi mesta ob navzočnosti mnogočtevilnega ljudstva začigali. Pa ni bilo nobenega uspeha. Strast se je ukoreninila in se veno bolj širila ter netila nove strasti. Anglija je s svojim plemenitim trgovskim duhom nudila nadaljnjo pomoč s tem, da je poslušala roka — in ga zbil v morje. In jaz, ki ga nimam več, sem ob hudi urri brez pomoci, kakor zdaj, ko se nisem mogel obrniti tvoji dveh sokolov."

Ko je lovec to slišal, se je spom

VODNIKOVE KNJIGE

za leto 1934

lahko že sedaj naročite. — Pošljite nam

\$1.

in knjige Vam bodo poslane naravnost na dom.

Naročila sprejema:

"GLAS NARODA"
216 W. 18th Street
New York, N. Y.

so prinesli opij na Kitajsko. — Belok, ki postane na zraku takoj temnoravjan, zbirajo v bakrene vrte in potem se ta sok na samem posušter se strdi. Nalože ga nato v zabolje, ki tehtajo do sto funtov, nakar te zaboje na kameliah ali na samolinoje spravijo v gotove kramice in ga začela vroče poljubljati.

Obmolknil je, kajti nekdo je potkal na vrata in vstopila je Flavija. Prijateljska je pokimala zdravniku v pozdrav, lahno kakor ptica je skočila svojemu očetu v naročje in ga začela vroče poljubljati.

Prišla sem ti povedat, — je dejala, — da te čakamo k obedu in da sva s Paulom zelo lačna. Objela sem te pa zato, ker te imam rada. Da, tako dober si...

Bankir se je kar cedil blaženosti.

Toda priznaj — je dejal smeje, — da bo že šest tednov, od kar me ljubiš bolj kakor kadarkoli poprej.

Ne, — je odgovorila Flavija svojeglavo, — ne šest tednov, temveč še štirinajst dni.

Saj je vendar že dober mesec, od kar je privedel naš prijatelj doktor k nam na obed mladega gospoda...

Dekle se je zasmajalo.

In vendar je še štirinajst dni, od kar poznam vso twojo ljubezen. Ubogi papači! Veš, plakala sem vidč, kako se trudiš, da bi storil uslužbo svoji hčeri, ko sem spoznala, koliko velikih ovir si moral odstraniti, da si mi lahko privedel k nogam mojega ljubljenega umetnika. Ce pomislim, da se nispravilo teh umazanih emij na sebi, da si si pritrdir to grdo brado in si nataknil ta zeleno očala. Ah, bil si ostuden, veš, naravnost ostuden!

Martiu Rigal je po teh besedah tako naložil vstop, da je malo manjkalo, da Flavija ni padla. Prebledel je kot zid.

— Kaj hočeš reči? — je zaječel.

Eh, saj me razumeš... Kaj more oče varati svojo hčerko?... Drugi te niso spoznali, jaz pa...

— Cuj, kaj se ti meša...

Niti najmanj. Sicer pa, oče, nočemti ti lagati. Vse ti povem po pravici. Ko si se spriznail s Paulom, me je mučila čudna slutinja. Tvoj strah, ko sem ti prišla odpreten in ko si me zagledal, je bil preočiten, da bi ga ne opazila. Zato, sem po tvojem odhodu pritisnila ulo na vrata in slišala, kaj sta gorovila z doktorjem. Pa to še ni vse. Po odhodu pa Paula sem hitela sem, postavila sem na hodniku na stražo in videla sem te, kako si potegnil iz žepa ključ in vstopil v tale kabinet. Boš zdaj še tajil?

Bankirju to niti na misel ni prišlo, ker je malo manjkalo, da se ni onesvestil.

Glej, kaj lahko storiti neprevidnost, — je zanuriral sam pri sebi. — Moral sem se vrniti, ker me je Croisenois čakal, bal sem se, da bi kaj ne zavohal.

Kar mu je šimila v glavo strašna misel.

Ali si zatajila vsaj to odkritje, ali nisi tega nikomur omenila? — je vprašal živo.

— O! Nikomur, to lahko pričem.

Oddalmil si je.

Paula seveda ne štejem, — je pripomnila.

Nesrečnica! — je vzkliknil Martin Rigal, — nesrečno dete.

Njegov obraz je bil tako prestrašen, njevno glas je zvenel tako preteče, da se je Flavija prvič v življenu zbalila svojega očeta.

Mar sem storila kaj hudega? — je vprašala boječe. — Pisala sem Paulu: O, dragi, edini prijatelj mojega sreca, bila bi do skrajnosti nehvaležna, če bi ne oboževala mojega očeta; poljubljati bi moralta njegove stopinje. Saj ne veste, kako daleč je šel nama na ljubo. V enunje se je oblekel, da je lahko prišel do vas...

— In kaj je odgovoril Paul?

— On!... Prvi hip je bil presenečen, potem se je pa udaril po čelu, rekoč: — Zdaj pa že razumem! — In zasmajal se je.

VAMPIRJI VELEMESTA

Spisal EMILE GABRIAU

Bankir je molče povesil glavo. Po Flavijinem odhodu je dejal:

— Najbolje bo, če pospešimo to poroko in olajšamo iskanje vojvode de Champdoce. Tako utri napišem pismo Catenacu.

Poroka je bila res že prihodnji teden in Paul se je preselil iz svojega samskega stanovanja v razkošno opremljeno stanovanje, ki ga je bil dal opremiti bankir nad svojim. Prehod je bil nagnel, toda Paul je bil že vsega vajen. Bal se je samo, da bi utegnil doživeti neuspeh, ko nastopi odločilni trenutek, ki mu prinese odlično mesto v družbi in vojvodski naslov. Na ta trenutek je polagal vse svoje nade in od radosti je zardel, ko mu je Martin Rigal nekega dne dejal:

— Zberite vse moči, jutri zvečer nastopi odločilni trenutek.

— O, močan bom, ne bojte se! — je odgovoril.

Bil je res močan in ko je prišel vojvoda de Champdoce zvečer s Perpignanom in Catenacom, se je znal mladi slepar povzdigniti na višino svojih gospodov in z žalostno spretnostjo je igral težko vlogo, ki so mu jo narekovalo okolnosti.

Pa tudi če bi bil neroden, bi ne bil vojvoda de Champdoce ničesar opazil. Ta mož, ki mu je bilo življenje samo dolga veriga težkih udarcev in ki je moral delati tako kruto pokoro za grehe svoje mladosti, je bil ves iz sebe od neprisakovane sreče. Če bi bilo po njegovem, bi se bil moral Paul s svojo ženo takoj preseliti v palačo Champdoce. Toda bankir je bil proti temu, Vrli Martin Rigal ni bil nič kaj posebno navdušen, da postane njegov zet kar čez noč večkratni milijonar. Ugovarjal je, da je že pozno in da gospa vojvodinja gotovo ni pripravljena na ta radostni dogodek. Domenili so se torek, da pride vojvoda drugi dan k bankirju na obed, potem pa odvede svojega sina domov.

Vojvodo so pričakovali na rue Moumarte ob enajstih. Ura pa ni še odbila deset in že je prihitel v bankirjev kabinet, kjer so se gospodar, Catenac, Hortežibe in Paul baš posvetovali.

Tako za vojvodo je prišla gospodična Flavija. Ubogo dekle!... Niti pojma ni imela o nedostojni komediji in misel, da postane njen notranjih sovražnikom. In eden največjih njenih notranjih sovražnikov je ravno strap-opij, ki neprestano razkriva kitajsko telo. In kar je storil uslužbo svoji hčeri, ko sem spoznala, koliko velikih ovir si moral odstraniti, da si mi lahko privedel k nogam mojega ljubljenega umetnika. Ce pomislim, da se nispravilo teh umazanih emij na sebi, da si si pritrdir to grdo brado in si nataknil ta zeleno očala. Ah, bil si ostuden, veš, naravnost ostuden!

Martiu Rigal je po teh besedah tako naložil vstop, da je malo manjkalo, da Flavija ni padla. Prebledel je kot zid.

— Kaj hočeš reči? — je zaječel.

Eh, saj me razumeš... Kaj more oče varati svojo hčerko?... Drugi te niso spoznali, jaz pa...

— Cuj, kaj se ti meša...

Niti najmanj. Sicer pa, oče, nočemti ti lagati. Vse ti povem po pravici. Ko si se spriznail s Paulom, me je mučila čudna slutinja. Tvoj strah, ko sem ti prišla odpreten in ko si me zagledal, je bil preočiten, da bi ga ne opazila. Zato, sem po tvojem odhodu pritisnila ulo na vrata in slišala, kaj sta gorovila z doktorjem. Pa to še ni vse. Po odhodu pa Paula sem hitela sem, postavila sem na hodniku na stražo in videla sem te, kako si potegnil iz žepa ključ in vstopil v tale kabinet. Boš zdaj še tajil?

Bankirju to niti na misel ni prišlo, ker je malo manjkalo, da se ni onesvestil.

Glej, kaj lahko storiti neprevidnost, — je zanuriral sam pri sebi. — Moral sem se vrniti, ker me je Croisenois čakal, bal sem se, da bi kaj ne zavohal.

Kar mu je šimila v glavo strašna misel.

Ali si zatajila vsaj to odkritje, ali nisi tega nikomur omenila? — je vprašal živo.

— O! Nikomur, to lahko pričem.

Oddalmil si je.

Paula seveda ne štejem, — je pripomnila.

Nesrečnica! — je vzkliknil Martin Rigal, — nesrečno dete.

Njegov obraz je bil tako prestrašen, njevno glas je zvenel tako

DEDŠČINA

ROMAN
IZ
ŽIVLJENJA
ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. H.

3

Toda vse je prišlo drugače. Ludvik je bil večer pred svojim odhodom v družbi svojih prijateljev. Ločitev so obhajali precej razsežno in so v preej razigranem razpoloženju odšli proti domu. Na ulici so jim prišli nasproti drugi, menda tudi nekaj slovesi ljudje. Najprej so se nekaj prepričali, nato je prišlo do pretepa. Naenkrat pade nekdo druge skupine vsled močnega udarca na glavo mrtve na ulici. Ostale prečne uličice samo večjejo to glavne žile, tako da postaja pačevina vedno bolj gost, ker stalno razpleta promet svoje mreže naprej. Nekdanje mestne ulice so odgovarjajo takratnim prometnim zahtevam. Bile so namenjene poprej konjskim vpregam, potem tramvaju in avtobusom. A promet tako naravnica, da so postale stare mestne ulice odločno pretesne in nezdruge. Sele pred 100 leti so prišli s stekom pokriti hodnik, ki bi včas posamezna po stopia. Hlasi morajo biti do 40 ali 50 nadstropij visoke, da se ne bo mesto po nepotrebni širilo naprej. Prav za prav se bo strnilo vse mesto v eno samo poslopje. Imelo bo samo eno velikansko odprto osrednjico dvorišče, ki bi namenjeno planjanju in sončenju.

Tega ne morem prenesti, da bi me arretirali in zaprli. Tvoj sin ne sme sedeti v ječi. — Vidliš, Eva, bil je moj edini sin in moj ponos — in onega dne se je nekaj zlomilo v meni. Dal sem mu dovolj denarja, da sem ga sam silil, da takoj odpadne, kajti najprej bi ga bili iskalci pri meni. K srči je imel potni list že v rokah. Tako mu je bil svet odprt. Rekel mi je še, da bo potoval preko Španke v Južno Ameriko. Dogovorila sva se, da mi brzojavno sporoči, s katerim parnikom se bo odpeljal. Slovo je bilo težko. Skoro mi je počilo sreč. In bil je tako bled in potri.

Dva dni pozneje ga je policija iskala pri meni. Izkazalo se je, kot sem dva dni pozneje bral v časopisih, da je bil umorjen ubit s palico. Samo moj sin je imel palico in vse sum je padel nanj. K srči je pobegnil. Čez nekaj dni sem prejel brzojavko, ki ni vsebovala ničesar drugega kot ime parnika. S strahom in bojnino v sredu sem sledil njegovemu potu in nekaj tednov zatem so vsi časopisi pisali, da se je oni parnik z vsemi potniki in moštveno potopil. Samo enega mornarja in krmara je neka ladja čez nekaj dni rešila. Ime Ludvik Rodenberg je bilo v imenu potnikov. Misil sem si, da je mogoče potovati s kakim drugim parnikom, toda tudi to upanje je bilo prazno. Eva Marija, tedaj sem skoro zblaznil. Da bi svojega edinoga sina, svoj ponos, izgubil na ta način, je bilo preveč. Nikdar tega nisem mogel pozabiti. Bog mi je priča, da bi ga rajš videl v ječi; bi bil saj še pri življenju.

Eva Marija ljubezljivo gladi roke starega gospoda.

— Ubogi oče; zdaj si se zopet razburil. Žal mi je, da sem ti to dovolila.

Bolnik pa zanahne z roko.

— Ne, ne, nikar tega. Še hvaležen sem ti, da si me poslušala. Ako ne bi mogel o tem govoriti, bi me zadušilo. Zdaj sem si zopet enkrat odločil s sreco in sem poleg tega tudi sanjal o svojem Ludviku. Videl sem ga pred seboj in mi je namignil skupno z otrokom, ki ga je kljal očeta. Sreč mi je sedaj lažje in zopet si morem domišljevati, da moj sin še živi in da je v daljnji deželi našel svoj dom.

— Ako bi vel res živ, bi ti bil gotovo že pisal.

— Mogoče si ne upa, mogoče se boji, da bi njegova pisma prišla v napačne roke, mogoče želi, da ga smatrajo za mrtvoga, da ga ne bodo več zasedovali. Preiskava je po naznanih njegove smrti bila tudi ustavljena. Mogoče se ni hotel zglastiti, da bi mi prihranil kakšno policijo. Ne vzemi mi tega upanja, otrok moj, katerega se oklepam, kajti to mi je edina tolažba v moji bolečini.

Globoko usmiljenje se pokaže na Evinem obrazu. Prepričala se je, da je treba pustiti to tolažbo staremu očetu. Polna usmiljenja mu reče:

— No, dobro, oče; saj so se že dogodile čudne stvari. Nikdo ne more vedeni, ako strie Ludvik mogoče še živi. Nikdo ni bil priča njeve smrti in mogoče je res tako, kajti ti misliš.

Veselo se oklene njeni roki.

— Kaj ne, Eva, na kak žudovit način je mogel biti rešen, ne da bi kdo o tem kaj izvedel. In da se mi tolikokrat sanja o njem in ga vidim vedno starejšega, je tudi čudež.

Eva Marija si misli, da se ubogi oče v svojem hrepenenju zaziblje v sanje. Da obrne pogovor na kaj drugega, mu pravi ljubezljivo:

— Zdaj pa moraš kaj jesti. Zdravnik je predpisal, da moraš jesti malo kurje juhe, pa tudi malo kurjega mesa. To je že vse pripravljeno in sedaj moraš jesti.

Oče se ji nasmeje.

— Popolnoma te bom ubogal, ti mala samaritanka. Potem pa želim videti Henrika. Povedati mi mora, kako kaj delajo drvarji.

Eva Marija izvzvoni in naroči slugi, da pokliče Henrika. Henrik Dornan tudi takoj pride in poroča staremu očetu, kako je izvršil njegova povelja.

Medtem prinese sluga jedila za bolnika in Eva mu prijazno pomaga. Henrik sede poleg sestre in ji pomaga, pri tem pa pripoveduje razne šale, da bi razveselil bolnika. Stari oče ga večkrat pogleda, nata pa pravi zamisljen:

— Vsak dan si bolj podoben svojemu ubogemu stricu Ludviku. Henrik, Da bi saj bil srečnejši kot je on.

Eva Marija zopet prične govoriti o drugih stvareh in ko je star oče pojedel, je pognala Henrika iz sobe.

— Oče mora zopet spati, Henrik.

— Dobro, Eva; vihar je zopet ponehal in grem malo k plavžem pogledati.

— Da, napravi to, Henrik, kajti zdaj se moraš naučiti, da bo vedno videl vse, — pravi star oče.

Nato pa zopet skuša zapasti.

Bilo je nekaj dni pozneje. Eva Marija je stala pri oknu bolniške sobe in gledala preko dreves v parku na Rodenbergove tovarne. Rodenbergova vila je stala na majhnem griču in z okna najvišjega nadstropja je bilo mogoče videti vse naprave. Bilo je mogoče videti, kako se je iz cele vrste življev dvigal dim v jutranji zrak. Vila je stala tako, da vetr ni mogel prisnati dima proti njej, kajti med vilo in tovarnami je ležal velik travnik in nato tudi še velik gozd. Šele onstran travnika so stala velika poslopja tovarne. V ozadju se je dvigal dim plavžev. Po železničnih žičah so drčali prazni in polni vozički ter so prevažali rudo in premog.

Vedno je bilo slišati ropot strojev, evrčanje raztopljenih rude in žvižganje jermenja. Mrtvi zemlji je človeška iznajdljivost jemala vso njen vrednost.

Eva Marija je poznala in imela rada to melodijo dela, bila je prava Rodenbergova, je poznala vsakega delavca v tovarni in vse otrocke delavcev. Onstran tovarniških poslopj so stale mične hiše delavcev in vsaka z majhnim vrtom spredaj. To delavsko mesto je zgradil star oče, da je za svoje delavce preskrbel človeku vredno stanovanje. Tudi v zdravstvenemu oziru je bilo vse preskrbljeno in Eva Marija in njena tetja Melanija sta se marljivo zanimali za dobrodelnost med delavskimi družinami.

(Dalej prihodnji)

BODOČA MESTA

Le Corbusier, vodilna osebnost nove francoske arhitekture, je podal v nizu javnih predavanj zanimive zicključke o bodoči sliki naših mest. Promet je ona odločilna moč, ki je od nekaj oblikovala pretežno večino skupin človeških bivališč. Poglejmo ljubljanski mestni načrt. Mesto je nastalo ob križenju tržaške, dunajske, karlovske in ostalih cest, s katerimi so bile do predzadnjih časov označene njegove glavne ulice. Ostale prečne uličice samo večjejo to glavne žile, tako da postaja pačevina vedno bolj gost, ker stalno razpleta promet svoje mreže naprej. Nekdanje mestne ulice so odgovarjajo takratnim prometnim zahtevam. Bile so namenjene poprej konjskim vpregam, potem tramvaju in avtobusom. A promet tako naravnica, da so postale stare mestne ulice odločno pretesne in nezdruge. Sele pred 100 leti so prišli s stekom pokriti hodnik, ki bi včas posamezna po stopia. Hlasi morajo biti do 40 ali 50 nadstropij visoke, da se ne bo mesto po nepotrebni širilo naprej. Prav za prav se bo strnilo vse mesto v eno samo poslopje. Imelo bo samo eno velikansko odprto osrednjico dvorišče, ki bi namenjeno planjanju in sončenju.

POŠTNINO PLAČAMO MI
Kose "Meteor", garantirane, 42.25
26., 28., 30., 32. col dolge, 1.50
Kose "Lion", odz. in pol dolake, 2.—
Klepalno orodje, stajersko ječko, 2.—
Brusilni bargamino kanni, veliki, 75.
Litri steklarica ... 85c; 2 litri, 1.25
Itelčki za repo, dva noža, 1.25
Plančake za testar, male \$2.—, velike 3.—
Morške, ročno kovane, velike, Stajersko ječko, ne boste več hoteli ameriških 1.25
Postite poštno nakaznico z naravnino na:

STEPHEN STONICH
BOX 368-G.
CHISHOLM, MINN.

sadnih drevoredov. Sedanja zapršena dvorišča in ulice bodo izginile. Ulice bo nadomestil s stekom pokriti hodnik, ki bi včas posamezna po stopia. Hlasi morajo biti do 40 ali 50 nadstropij visoke, da se ne bo mesto po nepotrebni širilo naprej. Prav za prav se bo strnilo vse mesto v eno samo poslopje. Imelo bo samo eno velikansko odprto osrednjico dvorišče, ki bi namenjeno planjanju in sončenju.

Črtali bomo tudi vsa stopnišča, ker bo imela sleherna hiša dvigalo. Dobro izolirane strehe in nepravilne staze za stopnišča, ki si rajš postavljajo vili boljdaleč od stalnega življa, prahu in smradu. Ta razvoj se nikakor ne sme označiti kot naravnem, temveč zahteva nevarnejši promet, tako preuredivi. Ne smemo pa misliti, da se ne bodo nikoli izboljšala sedanja nezadostna in nevarna prometna sredstva!

Pariška mestna uprava razdeli vsako leto do pol milijona šoferskih izkaznic več kakov v preteklem letu. Torej narašča število motornih vozil za 500 tisoč letno. Sleherni petnajsti Parižan ima torej svoj avtomobil. To ogromno število je v zvok stalnih prometnih nesreč. Ulice so redno zatpane, tekem najbolj prometnimi ur in dolge vrste avtomobilov morajo čakati na znamenje prometnega stražnika. Pešec, ki se upa ob tem času čez cesto, tvega lastno življenje. Sicer poskuša mestno razrežiti promet s podzemelskimi železnicami, a to je še vse premalo.

V Parizu imajo 14 podzemelskih prog. Posamezni kolodvori (na primer Porte Vincennes) prodajo nad 1.300.000 listkov mesečno in posamezne proge prevzajajo vse mesece nad 8 milijonov potnikov. A tesi, temni, z držajočimi vlaki matrapani hodniki niso priporočljivi s higienskega stališča zakaj tu je leglo težavnih podlag, ki prenašajo mogoče bolezni, in tudi niso kosstalno naraščajočemu prometu.

Moramo pogledati resnici v oči. Sedanja velemešta nimajo nobene bodočnosti in sto let pozneje bodo zašla v zagato, če se bodo širili na dosedanjem starokopitnem način. Od tod sledi, da bo mesta popolnoma spremeni svojo zunanjost. Mesto ne sme ostati skupina večjih ali manjših, toda stalno ločenih hiš, če bodo biti delčno zadragev razvoja. Pred vsem moramo urediti glavne ceste — promet. Ker nima več prostora na tleh in pod zemljo, ga moramo prestaviti nad zemljo v zrak.

Stevilo hiš se bo zmanjšalo, a to bodo same velike, visoke hiše. State bodo na stebrih, ker na ta način -e bo lahko porabil ves prostor na tleh za hišne vrtove in nasade. Počutni obokani hodniki bodo vezati sleherno poslopje s pripadajočim vrtom in igrišči: prostori za tenis, nogomet in podobno. Seveda bodo težali sredi etevlie, travnikov in

zadruženih sklepov v tilmik in desmejo. Na dečkovno obupno vpitje je prihitel krotilec, ki je odtrgal leoparda iz žrtve. Dečki so preprečili hudo ranjenega v bolnišnici, kjer imajo prav malo upanja, da bi okrevati.

Prav tako bo zmanjšalo, a to bodo same velike, visoke hiše. State bodo na stebrih, ker na ta način -e bo lahko porabil ves prostor na tleh za hišne vrtove in nasade. Počutni obokani hodniki bodo vezati sleherno poslopje s pripadajočim vrtom in igrišči: prostori za tenis, nogomet in podobno. Seveda bodo težali sredi etevlie, travnikov in

zadruženih sklepov v tilmik in desmejo. Na dečkovno obupno vpitje je prihitel krotilec, ki je odtrgal leoparda iz žrtve. Dečki so preprečili hudo ranjenega v bolnišnici, kjer imajo prav malo upanja, da bi okrevati.

Blagorodni gospod profesor! Pošiljam zraven potreben las in vam moram žal sporočiti, da je to zadnja pošiljatev. Ta las je namreč zadnji, ki ga sem bil v stanju odkriti na moji lobanji. Izolitev, zapisal zdravila in bolnišnici opogumil. Narabil mu je, naj vsak mesec pošilje po en las, da bo zdravnik lahko sklep na potrebu zboleznih. Bolnik je pošiljal las tri mesece. Četrto pismo je imelo to le vsebino:

“Blagorodni gospod profesor!

Pošiljam zraven potreben las in vam moram žal sporočiti, da je to zadnja pošiljatev. Ta las je namreč zadnji, ki ga sem bil v stanju odkriti na moji lobanji. Izolitev, zapisal zdravila in bolnišnici opogumil. Narabil mu je, naj vsak mesec pošilje po en las, da bo zdravnik lahko sklep na potrebu zboleznih. Bolnik je pošiljal las tri mesece. Četrto pismo je imelo to le vsebino:

“Blagorodni gospod profesor!

Pošiljam zraven potreben las in vam moram žal sporočiti, da je to zadnja pošiljatev. Ta las je namreč zadnji, ki ga sem bil v stanju odkriti na moji lobanji. Izolitev, zapisal zdravila in bolnišnici opogumil. Narabil mu je, naj vsak mesec pošilje po en las, da bo zdravnik lahko sklep na potrebu zboleznih. Bolnik je pošiljal las tri mesece. Četrto pismo je imelo to le vsebino:

“Blagorodni gospod profesor!

Pošiljam zraven potreben las in vam moram žal sporočiti, da je to zadnja pošiljatev. Ta las je namreč zadnji, ki ga sem bil v stanju odkriti na moji lobanji. Izolitev, zapisal zdravila in bolnišnici opogumil. Narabil mu je, naj vsak mesec pošilje po en las, da bo zdravnik lahko sklep na potrebu zboleznih. Bolnik je pošiljal las tri mesece. Četrto pismo je imelo to le vsebino:

“Blagorodni gospod profesor!

Pošiljam zraven potreben las in vam moram žal sporočiti, da je to zadnja pošiljatev. Ta las je namreč zadnji, ki ga sem bil v stanju odkriti na moji lobanji. Izolitev, zapisal zdravila in bolnišnici opogumil. Narabil mu je, naj vsak mesec pošilje po en las, da bo zdravnik lahko sklep na potrebu zboleznih. Bolnik je pošiljal las tri mesece. Četrto pismo je imelo to le vsebino:

“Blagorodni gospod profesor!

Pošiljam zraven potreben las in vam moram žal sporočiti, da je to zadnja pošiljatev. Ta las je namreč zadnji, ki ga sem bil v stanju odkriti na moji lobanji. Izolitev, zapisal zdravila in bolnišnici opogumil. Narabil mu je, naj vsak mesec pošilje po en las, da bo zdravnik lahko sklep na potrebu zboleznih. Bolnik je pošiljal las tri mesece. Četrto pismo je imelo to le vsebino:

“Blagorodni gospod profesor!

Pošiljam zraven potreben las in vam moram žal sporočiti, da je to zadnja pošiljatev. Ta las je namreč zadnji, ki ga sem bil v stanju odkriti na moji lobanji. Izolitev, zapisal zdravila in bolnišnici opogumil. Narabil mu je, naj vsak mesec pošilje po en las, da bo z